Akira Matsubara: Tal på Hiroshimadagen 2019

Datum
6 augusti 2019

Plats
Örebro

Jag heter Akira Matsubara, är född i Japan och har bott i Örebro i drygt 50 år. Jag tänkte berätta om min erfarenhet av Hiroshima och Atombomben.

För 74 år sedan, den 6:e augusti 1945 kl. 8.15 lokaltid, fälldes atombomben över Hiroshima. Tidsskillnaden från Sverige är 8 timmar normalt och 7 timmar sommartid. Jag bodde då i en mindre stad några mil från Hiroshima i samma län. Jag var i ett skyddsrum när atombomben fälldes. Några av mina vänner hade sett ett stort ljusfenomen över Hiroshima.

Nästa dag hörde jag, att en ny sorts bomb fällts över Hiroshima och staden hade fått stora skador.

Två dagar efter Hiroshimabomben bombades även staden, där jag bodde, med brandbomber. Då dog min mamma och mormor. Jag flydde i ett eldhav med lillebror på ryggen.

Nästa dag, den 9:e augusti, fälldes ytterligare en atombomb över Nagasaki kl. 11.02, något kraftigare än Hiroshimabomben. Hiroshima betyder plattfälts-ön. Nagasaki betyder långa udden.

Varför använde USA atombomber mot Japan?

Från början av andra världskriget, som började 1941, dödades många soldater på båda sidor, men även civila dödades. Under mars till juni 1945 invaderade USA den japanska sydön Okinawa och under 3 månader stupade 12 tusen amerikanska soldater och på japanska sidan dödades 240 tusen, alltså 20 gånger fler inklusive lokalbefolkning. När USA fortsatte invadera de större japanska öarna beräknade man ytterligare stigande offer på båda sidor. Japanska soldater utbildades att aldrig visa vit flagga utan strida till sista soldat. Att visa vit flagga betyder att man ger upp.

I USA lyckades man tillverka atombomber först i världen. I juli 1945 hade USA 20 atombomber. Den 16:e juli provsprängde USA den första atombomben i en öken i New Mexiko och lyckades. De såg denna enorma sprängkraft.

I USA bestämde presidenten sig för att använda bomberna över japanska städer för att inte förlora ytterligare amerikanska soldater.

Dåvarande amerikanske presidenten Truman valde först fem japanska städer som inte tidigare bombats: Kyoto, Hiroshima, Kokura, Nagasaki, Niigata. Men krigsminister Stimson, som tidigare hade varit i den gamla huvudstaden Kyoto, avrådde presidenten från att fälla atombomben där. Kyoto var en historisk kulturstad utan militärbas.

Atombomben som tillverkades av plutonium fälldes och sprängdes över centrum i Hiroshima från drygt 500 meters höjd. Vid sprängningen var temperaturen över 2 miljoner grader. Den sjönk snabbt ner till 6000 grader och på marken 3-4000 grader. Den utplånade allt som fanns på marken utom några betonghus. Några människor som var i betonghus överlevde. En av dem var Bun Hashizume som har berättat om detta för er 2004.

Någon som satt ute på stentrappan ångades bort helt. Kvar syntes bara en skuggfigur på trappan. Efter sprängningen kom svart radioaktivt regn ner. Det kom från bombens uppångade järnkapsel.

Överallt fanns döda kroppar och fortfarande levande brända människor.

Tre dagar efter Hiroshima bombades Nagasaki. Den bomben var en uranbomb, kraftigare än Hiroshima-bomben av plutonium. Då var första målet Kokura. Men över Kokura var det täta moln och det var svårt att fälla bomben. Alternativt mål blev hamnstaden Nagasaki, där det var delvis molnfritt. Man fällde inte bomben över stadscentrum utan över norra delen av den långsträckta staden med berg på båda sidor. Men skadorna blev ändå stora.

Under augusti 1945 dog 140 tusen människor i Hiroshima och 90 tusen i Nagasaki. Fram till 1950 dog 200 tusen i Hiroshima och 140 tusen i Nagasaki. Fram till 2018, förra året, 314 tusen i Hiroshima och ca 175 tusen i Nagasaki.

Jag läste i gamla tidningar på Örebro stadsbibliotek. Dagen efter Hiroshimabomben den 7:e augusti, står det i Nerikes Allehanda ”Atombomben har nu förverkligats. För 16 timmar sedan fällde ett amerikanskt flygplan den största bomb som hittills använts i krigshistorien. Bomben var över 12000 gånger större än den brittiska jordbävningsbomben som hittills varit den kraftigaste bomben i världen.” I Örebro Kuriren står det: ”Atombomb mot den japanska arméstaden Hiroshima.”

Nerikes Allehanda spekulerade då om ”att atomkraften kan ersätta kol och olja, alltså fredlig användning av kärnkraftsenergi.” När man söker på Youtube på datorn med sökord ”Atombomb Hiroshima” kan man se ca 400 klipp och ytterligare några hundra klipp till rubriken ”Atombomb Nagasaki”. Om ni är intresserade, titta på dessa klipp.

Japan kapitulerade 14-15:e augusti. Datum beror på var i världen man befinner sig.

Jag skall berätta om en flicka som hette Sadako Sasaki. Hon bodde ca 1,6 km från bombens centrum, då hon var 2 år. Av tryckvågen flög hon iväg i huset, men kroppen var oskadd. Strax efter fick hon svartregn över sig. Hon växte upp och blev en duktig idrottare i skolan och hon ville bli idrottslärare. När hon gick i 6:e klass i grundskolan insjuknade hon i subakut leukemi, alltså blodcancer. Efter 8 månaders vård dog hon.

I Japan finns en tradition att vika papper till tranor. Tranan är lyckofågeln som kan leva länge. Sadako fick 1000 pappersvikta tranor som present.

Tusen tranor betyder önskan om fred eller om ett tillfrisknande från sjukdom. Sadako hade också själv vikt många papperstranor. Men hennes önskan uppfylldes inte.

Nu finns det många vikta papperstranor som fredssymboler i Hiroshima. Där finns en Sadakostaty i Fredsparken i Hiroshima. Runt statyn finns skåp, där de vikta tranorna hängs. Även de som skickas till Hiroshima från hela världen hängs nu i dessa skåp.

När president Obama besökte Hiroshima 2015 lämnade han fyra tranor som han själv vikt av papper.

Varje år samlas ca 10 miljoner vikta tranor och de väger ca 2 ton. Papperstranor återanvänds till nytt papper.

Enligt Stockholms internationella fredsforskningsinstitut finns idag ca 15000 atombomber inklusive vätebomber i 9 länder. 46 % av dem i Ryssland, 45% i USA, tillsammans 91%. De atombomberna kan förinta hela världen flera, flera och flera gånger om.

Nobels fredspris utdelade 4 gånger till grupper som arbetar mot kärnvapen.

1955 gick priset till Pugwash rörelsen som arbetar för att minska risken för väpnade konflikter och söker lösningar på hot mot den globala säkerheten.

1985 till International Physicians for the Prevention pf Nuclear War.

2005 till Internationella Atom Energi Organet för att förhindra att civil kärnkraftsutveckling används militärt.

2017 delades Nobels fredspris ut till ICAN. Målet är att förhindra kärnvapenkrig genom ett internationellt förbud mot kärnvapen.

1996 antogs ett fullständigt kärnvapen provstopp CTBT.

Konventionen om förbud mot kärnvapen öppnades för undertecknanden den 20 september 2017. Många länder har undertecknat. Men fler länder har tyvärr fortfarande inte undertecknat.

Det finns många organisationer i världen med samma önskan om avveckling av kärnvapen.

Men hur skall det gå till – många, många frågetecken.

Vi önskar FRED, Peace, Rauha på finska, HEIWA på japanska.

I Japan finns helgdagar som kallas Obon i mitten av augusti. Helgen motsvarar Allhelgonahelgen hos oss, då man tänker på sina förfäder.

På kvällen när det blir mörkt släpper man ljuslyktor i floden. I Hiroshima har man gjort denna ceremoni idag den 6:e augusti mellan kl. 18.00 till 21.30 lokal tid.

För några timmar sedan avslutades denna ceremoni där. Vi skall också göra samma ceremoni som i Hiroshima med tankar speciellt på atombombens offer och fred.

Källa
Manuskript hämtat från slmk.org (2026-11-16)

Taggar
Fredsrörelsen

URI
https://www.svenskatal.se/tale/akira-matsubara-tal-pa-hiroshimadagen-2019